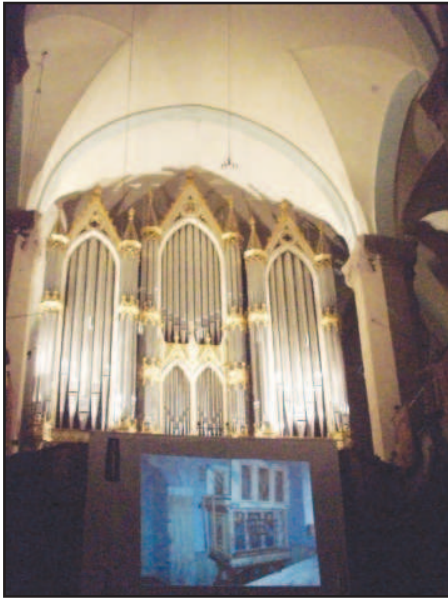

Redescoperirea valorilor

Petruța MĂNIUȚ

În anul 2010 orașul Brașov va sărbători 775 de ani de la atestarea documentară în catalogul Ninivenses. Biserica Neagră are în inventarul ei o carte de cântări de psalmi din sec. al XIV-lea, atestând astfel că muzica a fost din totdeauna prezentă în acest oraș. Biserica Evanghelică continuă tradiții ale sașilor în Brașovul de astăzi: un impact deosebit îl are stagiunea concertelor de orgă lansată în 1953 în

Biserica Neagră, care a înregistrat cea de a 57-a ediție în această vară. Orga Buchholz, care tocmai a împlinit vârsta de 170 de ani, este un simbol al valorificării unor tradiții specifice spațiului etnic și religios pentru brașovenii zilelor noastre, însemnând totodată o atracție pentru turiștii de pretutindeni.

Festivalul *Musica Coronensis* are în vedere muzica cetății Corona de altădată, redată astăzi brașovenilor. Începând din anul 2003, scopul său a fost să redescopere valorile muzicale care aparțin Brașovului: compozitori, interpreți, constructori de instrumente, instituții muzicale. Festivalul își propune continuarea tradiției anilor **p r e c e d e n ț i**: prezentarea unor lucrări în primă audiere, dar și prezentarea unor instrumente istorice în noul Muzeu al civilizației urbane, repunerea în funcțiune a clopotului din turnul Casei Sfatului, proiecții video în Biserica Neagră.

Însemnătatea festivalului constă în faptul că propune valoroasa moștenire a brașovenilor și a muzicii din Transilvania, din acest punct de vedere festivalul fiind unic în țară. În ediția a VII-a din perioada 15-18 octombrie 2009, programul a cuprins concerte și manifestări interculturale, dialogul muzicienilor din generații diferite, istoria muzicii din Biserica Neagră, precum și *Marea misă în re minor* de Anton Bruckner – prezentată în primă audiere în România.

După concertul vocal-simfonic inaugural (condus de la pupitrul dirijoral de organistul brașovean Steffen Schlandt) au urmat patru recitaluri camerale desfășurate la Biserica Bartolomeu, la Cercul Militar Brașov, în Muzeul civilizației urbane sau la Sala Comunității evanghelice.

Sâmbătă, 17 octombrie, s-a desfășurat în Piața Sfatului evenimentul dedicat celui mai vechi clopot din Brașov (datat 1690) ce se găsește în turnul Casei Sfatului. Începutul lucrărilor de reparare și reactivare a acestui clopot va fi marcat de acțiunea „Clopotul uitat”. Clopotul vechi din turn, ce data din anul 1520, a fost distrus în marele incendiu din 1689. Noul clopot a fost turnat din 400 kg de bronz și 400 kg de cupru în anul 1690 de către maestrul Heinrich Lampe (Hildesheim/Braunschweig - Germania). Are forma de cupă cu un diametru de cca. 1,2 m. Lateral sunt 2 ciocane, care sunt acționate de către ceas și care bat sferturile de oră, respectiv ora plină. Stema orașului Brașov străjuiește „clopotul uitat” din Piața Sfatului.

Festivalul s-a finalizat tot în Biserica Neagră cu un concert special pentru orgă, în timpul căruia s-au putut urmări proiecții cu imagini în timp real de la consola orgii Buchholz. Organistii Eckart și Steffen Schlandt au propus publicului o scurtă istorie a muzicii de orgă din Biserica Neagră, de la Barocul timpuriu și până în secolul XX (Daniel Croner, Girolamo Diruta, Gregorius Ostermayer, Martin Schneider, Rudolf Lassel, Carl Cloos și Paul Richter).

Sfârșitul aventurii?

Gheorghe FIRCA

Consider și acum, după 13 ani de la prima ediție a antologiei „La clé de l'horizon” cu muzici pentru Tristan Tzara (Moinești 1996) că apelul ieșit din comun al președintelui Asociației Culturale și Literare „Tristan Tzara” din Moinești, Vasile Robciuc, către toată suflarea componistică românească de a-și îndrepta interesul spre lirica părintelui dadaismului a avut nu numai un caracter neîntâlnit vreodată în istoria unor arte sortite, ocazional, să coabiteze, ci și aerul unei aventuri care, din fericire, este departe de a fi fost una eșuată. A rezultat din această „comandă” un caiet-antologie de 19 compoziții, majoritatea lor pentru voce și pian, purtând semnăturile autorilor români, antologie împlinită ulterior (2006) prin încă trei compoziții și, deci, raportată la proiectul inițial, definitivă (!?); timpul a acționat inexorabil asupra acestui proiect căci o parte dintre semnatari (Myriam Marbe, Tiberiu Olah, Adrian Rațiu, Vasile Spătaru, Aurel Stroe, Anatol Vieru) nu mai sunt printre noi. Încă de la debutul acțiunii am fost alături de Vasile Robciuc și m-am angajat ca, în prefață, să „comentez” fiecare lucrare. Nu neapărat considerațiile de ordin componistic privesc la lucrările în cauză constituiau obiectivul acestei prefețe. Era vorba mai curând de a desluși modul în care gândirea componistică actuală se (mai) poate raporta la universul poetic – nu întotdeauna dadaist – al lui Tristan Tzara. Căci acel „hic et nunc” din titlul prefeței așeza în vizor tocmai o posibilă atenție decalată în timp a unui avangardism și el întârziat, în condiții de plină ascensiune postmodernă.

Drept început al unei aventuri reale sau imaginare poate fi socotit faptul că, până acum, doi dintre autorii antologați încă în prima ediție a volumului (1996) au considerat că, dincolo de includerea onorantă a lucrărilor lor în acesta, rațiuni de ordin practic, și anume utilitatea penetrării lor în viața de concert, fac necesară realizarea unor extrase destinate interpreților, eliminându-se astfel dificultățile recurgerii la partiturile încastrate în

antologie. Primul dintre ei a fost Cornel Țăranu, care nu numai că și-a „extras” lucrarea (editura „Arpeggione”, Cluj, 2006) operând unele modificări parțial simplificatoare ale textului pianistic, ci a și schimbat ordinea părților compoziției. Noua versiune i-a fost transmisă în timp util lui Vasile Robciuc care astfel a putut-o include în ediția a doua a antologiei (în același an, 2006). Partitura individuală conține, la sfârșitul ei, un CD – o mostră de interpretare (oferită de mezzosoprana Christine Thomas și pianistul Milton Peckarsky) – ca prim pas al pătrunderii piesei în universul sonor concret. Printr-un amuzant joc cvasi-dadaist, pe coperta caietului, autorul acestuia face o apropiere între numele „Tzara” și „Tzaranu” (vezi ilustrația).

Mai tânărul coleg clujean al lui Cornel Țăranu, e vorba de Adrian Pop, publică la editura „Arcadia Media”, la un an (2007) după apariția ediției a doua de la Moinești, un text, după părerea mea neschimbat al celor „Șapte fragmente din Tristan Tzara”. Venind în întâmpinarea interpreților, Adrian Pop oferă, spre mai lesnicioasa pătrundere în viața de concert a pieselor sale, alături de versiunea originară pentru voce înaltă, și o a doua, pentru voce medie, rezultând din transpunerea partiturii cu o terță mică inferioară. Foarte inspirată copertă (ce nu poartă propriu-zis altă semnătură decât pe aceea a graficianului Ovidiu Avram) cu tușe expresioniste, având în fundal elementele unei partituri (care?) dar și cu trimiteri, și nu doar simbolice, la versuri precum: „J'ai un cheval dans ma tête” și „le poisson de ta main dans l'eau de ma mémoire”, se constituie într-un fel de replică la maniera de ilustrare a antologiei de la Moinești, unde, fără excepție, s-a recurs (cum altfel?) la opera plastică a lui Victor Brauner.

Considerente artistice și în egală măsură practice au condus la „scoaterea pe pupitrul” a partiturilor semnate de cei doi compozitori clujeni. Gest singular până acum, el poate fi urmat și de către alții dintre cosemnatarii antologiei, căci facilitează promovarea liricii tristantzarești pe o nouă cale, cea a sonorizării acesteia prin îngemănarea vocii cântate cu plutirea muzicii pe undele claviaturii. Marchează aceasta o nouă etapă în aventura apropierei muzicii românești actuale de un pion important al modernismului universal? Să fie ea oare și ultima?